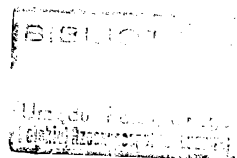

22 grudnia 1931 r.

URZĄD PATENTOWY

D06 m 15/00

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

OPIS PATENTOWY

Nr 14871.

Kl. 76 b 6.

I. G. Farbenindustrie Aktiengesellschaft
(Frankfurt n. M., Niemcy).

Sposób olejenia przędzywa.

Zgłoszono 24 października 1930 r.

Udzielono 22 października 1931 r.

Pierwszeństwo: 18 listopada 1929 r. (Niemcy).

Do olejenia włókien przędzalniczych przy wstępnej obróbce wytwarzanych wyrobów włókienniczych stosowano dotychczas tłuszcze, oleje, kwasy tłuszczowe, lub oleje mineralne, albo mieszaniny tychże. Do pewnych celów używa się również roztwory mydła. Aby osiągnąć dobre wyniki i uniknąć trudności przy uszlachetnianiu, konieczne jest usunięcie olejów z materiałów środkami piorącymi, zwłaszcza mydłem. W większości przypadków używa się przytem także alkalia. Ten zabieg naraża włókna na pewne niebezpieczeństwo, zwłaszcza przy traktowaniu wełny. Skutkiem działania alkali możliwe jest uszkodzenie włókien. Twarda woda tworzy mydła wapienne, które powstają przez zmydlenie lub wytwarzają się z mydłami uży-

temi, a zatrzymywane uporczywie przez włókna resztki mydła mogą wywołać szkody przy barwieniu lub karbonizacji.

Obecnie stwierdzono, że tłuste oleje, kwasy tłuszczowe lub oleje mineralne i tak dalej, można z korzyścią zastąpić produktami kondensacji uzyskanymi przez przemianę amin, zawierających jedną lub więcej reszt organicznych z jedną lub więcej grup wodorotlenowych, i ewentualnie jeszcze inne reszty z wysokocząsteczkowymi organicznymi kwasami karbonowymi, sulfonowymi albo sulfonowanymi kwasami karbonowymi. Odpowiednimi aminami są na przykład aminy jedno, dwu i trójetylowe, aminy propylowe, etoksyanilina, cykloheksylo-dwuetyloamina, jednoetyloetylenotetramina, względnie ich amidy kwaso-

we, etoksymorfolina, jak również produkty przemiany tych amin z aldehydami i tak dalej. Jako kwasy mają się na przykład wyżej cząsteczkowe kwasy tłuszczowe, oksykwasy, podstawione kwasy tłuszczowe, aromatyczne kwasy karbonowe, kwasy naftenowe, jak również ich sulfonowane produkty, sulfokwasy olejów z mazi węgla brunatnego lub węglowodorów ropy naftowej, sulfokwasy szeregu benzenowego lub naftalenowego o jednym lub kilku łańcuchach bocznych, jednakowych lub też różnych, sulfokwasy związków hydroaromatycznych lub heterocyklicznych.

Jeżeli w aminach znajduje się więcej niż jedna oksygrupa, można oprócz przytoczonych reszt kwasowych wprowadzić także jedną lub więcej reszt innego kwasu organicznego lub nieorganicznego, na przykład kwasu siarkowego, solnego, octowego, winowego, glikolowego, benzoowego i tak dalej.

Przytroczone środki o charakterze oleju, względnie tłuszczu, można stosować wprost albo w postaci emulsji. Można również dodać przymieszki dla zmienienia lepkości lub poprawienia zdolności emulgującej.

Korzyść używania przytoczonych produktów kondensacji polega na tem, że tworzą one dzięki swemu chemicznemu składowi z kwasami sole rozpuszczalne w wodzie tak, iż można je bez użycia mydła i alkali wymyć z łatwością w kąpielach zawierających kwas. Wytwarzają one przytem obfitą pianę i posiadają nawet w kwaśnych roztworach wyraźne działanie piorące tak, iż można również stosować do olejenia mieszaniny wymienionych środków z tłuszczami olejami, kwasem olejowym lub olejami mineralnymi i tak dalej.

Używanie tego rodzaju mieszanin do olejenia daje przedewszystkiem tę korzyść, iż można je wypłókać już samą wo-

dą a jeszcze łatwiej roztworami mydła lub roztworami środków podobnych do mydeł.

Przykład I. 100 części luźnej wełny spryskuje się 3 częściami produktu kondensacji jedno-oksy-etyloaminy i kwasu olejowego, który można użyć również w postaci emulsji. Wełnę używa się do wyrobu znanym sposobem przedzdy czesankowej i zgrzeblnej. Wymycie może odbywać się mydłem, następuje jednak o wiele łatwiej w kąpeli zadanej kwasem mrówkowym lub innym.

Przykład II. 100 części wełny spryskuje się 5 częściami produktu kondensacji jednej cząsteczki trójoksyetyloaminy z 1 cząsteczką kwasu olejowego i 1 cząsteczką sulfokwasu kwasu olejowego i przerabia się znanym sposobem w przemyśle kapeluszowym. Specjalne mycie nie jest konieczne, ponieważ przy kwaśnym foluszu usuwa się użyty produkt przemiany z włókien za pomocą kwasu siarkowego.

Przykład III. 100 części szmat wełnianych lub bawełnianych lub ich mieszaniny spryskuje się 10 częściami produktu kondensacji 1 cząsteczki monoetoksyetylenotetraminy i 2 cząsteczek kwasu olejowego, szarpie i przerabia w dalszym ciągu w znany sposób.

Zastrzeżenie patentowe.

Sposób olejenia przedziwa, znamieny tem, że używa się produkty kondensacji amin, zawierające jedną resztę organiczną, lub więcej z jedną oksygrupą lub większą ich ilością i oprócz tego inne jeszcze reszty i kwasy karbonowe, sulfonowe lub sulfokarbonowe.

I. G. Farbenindustrie
Aktiengesellschaft.

Zastępca: Dr. inż. M. Kryzan,
rzecznik patentowy.